

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของ
บ้าน วัด และโรงเรียน: กรณีศึกษาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
วัดโพรงมะเดื่อ จังหวัดนครปฐม
Guidelines for Development of Local Youth's Virtue and Ethics
By Participation of Home, Temple and School: A Case Study of
Wat Prong Madua Buddhist Sunday Center in Nakhon Pathom Province

ญาณภัทร ยอดแก้ว

โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
yannapat@npru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ 2) เพื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ และ 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อโดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาความประพฤติดของเยาวชนด้านคุณธรรมจริยธรรมมี 10 ประการ 2) หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนได้แก่ หลักบุญกิริยาวัตถุ 10 และ 3) แนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อโดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน ได้แก่ การใช้กิจกรรมบุญชื่อบุญ ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรม, การมีส่วนร่วม, ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ

Abstract

The research aims were 1) to study the problem about virtue and ethics of youth in Wat Prong Madua Buddhist Sunday Center 2) to analyze the Buddha Teachings for use as a guide in developing virtue and ethics of youth in Wat Prong Madua Buddhist Sunday Center 3) to determine the virtue and ethics development of youth in Wat Prong Madua Buddhist Sunday Center by participation of home ,temple and school. The results showed that: 1) the problem about virtue and ethics of youth has 10 problems , 2) 10 bases of meritorious action are appropriate for use as a guide in developing the youth and 3) the development youth shall use merit note activity.

Keywords: Virtue and Ethics, Participation, Wat Prong Madua Buddhist Sunday Center

1. บทนำ

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หมายถึงหน่วยเผยแผ่ศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาที่วัด มูลนิธิ สมาคม สถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐ ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งให้การศึกษา อบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดี

งามแก่เด็กและเยาวชน มีชื่อย่อว่า “ศพอ.” ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เป็นองค์กรทางพระพุทธศาสนาองค์กรหนึ่งที่ พระสงฆ์ได้จัดตั้งขึ้นมาเป็นการจัดการศึกษาสงเคราะห์นอกระบบโรงเรียน ให้การศึกษาอบรมประชาชนซึ่งกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยแห่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างในวันหยุดเรียนเข้ามาศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นการจัดการศึกษาที่ สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่ คุณธรรมและแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหลักการที่ว่าจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ควบคู่กับมีคุณธรรมจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์นับเป็น การศึกษา ตามอรรถาธิบายซึ่งดำเนินการโดยพระภิกษุสงฆ์ในความสนับสนุนและให้การอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา

การมีแหล่งหรือสถาบันพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในรูปแบบศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์จึง นับเป็นอุบายวิธีเชิงปฏิบัติการที่ดีอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบันเพราะสามารถชักนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่ร่มเงาพระพุทธศาสนา เพื่อการอบรมบ่มนิสัยและสร้างจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาแต่แรกเริ่มนับเป็นวิธีการในรูปแบบประเพณีไทย อย่างหนึ่งที่ได้รักษาพระพุทธศาสนาให้ดำรงมั่นคงอยู่ได้ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน (กรมการศาสนา, 2557: ออนไลน์)

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดโพรงมะเดื่อ จังหวัดนครปฐม เป็นศูนย์ฯแห่งหนึ่งในความดูแลและ สนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตาม แนวทางพระพุทธศาสนาให้แก่เยาวชนท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อและใกล้เคียงมาเป็นระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553-2556 โดยมีพระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต เจ้าอาวาสวัดโพรงมะเดื่อและเจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ เป็น ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ให้การศึกษาแก่เยาวชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ในปัจจุบันนี้ศูนย์ฯดังกล่าวได้รับการยกระดับให้เป็นแหล่ง เรียนรู้ของเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อด้วยโดยตลอดระยะเวลาการดำเนินงานที่ผ่านมา มีนักเรียนในพื้นที่เข้าเรียนในศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อปีละประมาณ 120 คน มีการเรียนการสอนทุกวันอาทิตย์ โดยแบ่งเป็นภาคเข้าเป็น การศึกษาธรรมะ ส่วนภาคบ่ายเป็นการศึกษาเสริมความรู้ตามระดับชั้น เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา และ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทางศูนย์ฯ ได้พยายามดำเนินงานอย่างเข้มแข็ง พยายามอาศัยศักยภาพจากชุมชนและ บุคคลผู้มีจิตอาสาหรือจิตศรัทธาเพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานให้สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังประสบปัญหา หลายประการ อาทิ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการ ซึ่งทางคณะกรรมการของศูนย์ฯ พยายามหา แนวทางแก้ไขและพัฒนาอยู่อย่างไม่หยุดนิ่ง แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการดำรงอยู่ได้ของศูนย์ฯตลอดระยะเวลาที่ ผ่านมา คือ การมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน โดยเฉพาะโรงเรียนในพื้นที่ เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อและมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม เป็นต้น โดยโรงเรียนมีบทบาทในการสนับสนุนนักเรียนให้สมัครเข้าเรียนในวันอาทิตย์ เทศบาลมีบทบาทในการ สนับสนุนบุคลากรด้านธุรการและงบประมาณบางส่วน และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีบทบาทในการสนับสนุนครูอาสา ช่วยสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกวันอาทิตย์ จึงทำให้การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัด โพรงมะเดื่อ ยังสามารถดำเนินการได้อยู่ต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม เป้าหมายสำคัญของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ คือ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนในท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการทางพุทธศาสนาเป็นเครื่องหล่อหลอม แต่ปัญหาที่พบ คือ การสอนด้าน คุณธรรมจริยธรรมหรือธรรมะนั้น หากผู้สอนไม่มีเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพก็อาจเป็นเหตุให้นักเรียนเบื่อหน่ายและไม่สนใจ เรียนรู้ได้ เพราะเนื้อหาบางเรื่องอาจมีความยากอยู่มาก จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคการอธิบายที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัย ของผู้เรียนด้วย คณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ จึงเห็นควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ด้วยความต้องการที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและ กิจกรรมการเรียนรู้ในด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน ทางศูนย์ฯ จึงได้นำแนวคิดของนักปราชญ์ทาง พระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ แนวคิดพระเทพเวที(ปัจจุบัน คือ พระพรหมคุณาภรณ์) (ป.อ.ปยุตฺโต) (2534) ซึ่งได้ให้แนวคิดไว้ในสังคมหนึ่ง ๆ ถ้าโรงเรียนกับบ้านตระหนักรู้ร่วมกันและร่วมมือกัน เช่น โรงเรียนสั่งสอนแนะนำ หรือพูดอะไร บ้านและวัดเสริม ขยายเน้นย้ำในเรื่องนั้นได้ บ้านและวัดแนะนำเอ่ยอ้างพูดอะไร เด็กไปโรงเรียนก็ถามเพิ่มเติมได้ หรือโรงเรียนก็อาจเอามาชี้แจงเสริมขยายเน้นย้ำได้ โดยที่ทั้งทางโรงเรียน บ้าน และวัดได้มีส่วนร่วมอยู่ในระบบจริยศึกษา อย่างกลมกลืนเป็นอันเดียว แต่ถ้าโรงเรียนใช้ระบบจริยธรรมแตกต่างออกไป ใช้คำศัพท์ถ้อยคำคนละอย่าง นอกจากบ้านและ

วัดหรือชุมชนอื่นทั้งหมดจะช่วยเหลือเสริมต่ออะไรก็ได้ และเด็กไม่สามารถรับเอาประโยชน์ที่พึงได้จากสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนแล้ว โรงเรียนก็จะทำงานของตนไปแต่เพียงลำพังผู้เดียวโดดเดี่ยว แยกแยกจากชุมชน เข้ากับชุมชนไม่ได้ หรืออาจถึงกับขัดแย้งกัน ผลสุดท้ายคือจริยศึกษาที่ล้มเหลว มองในวงกว้างก็คือ สภาพที่การศึกษาในโรงเรียนกับวิถีชีวิตชุมชนนอกโรงเรียนไม่กลมกลืนไม่เกื้อกูลกัน โรงเรียนไม่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและไม่ไปด้วยกันกับชุมชน

จากแนวคิดนี้ซึ่งเป็นที่มาของแนวคิด “บวร”(บ้าน วัด โรงเรียน) ทางศูนย์ฯ จึงร่วมมือกับคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในการคิดหาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยตั้งเป้าให้มีวัดธรรมที่สามารถเชื่อมโยงบ้าน วัด โรงเรียนในการดำเนินงานด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนให้ได้เป็นเบื้องต้นจึงได้สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน: กรณีศึกษาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ จังหวัดนครปฐมขึ้น

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ

2.2 เพื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ

2.3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ โดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ ได้มีการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้เป็นกรอบแนวคิด หาแนวทางศึกษาวิจัย กำหนดประเด็นในการศึกษาและใช้เป็นข้อมูลความคิดในการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่ศึกษา รวมถึงการอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นมีผู้เป็นเจ้าของผลงานและสาระสำคัญของผลงาน ดังนี้

กรมการศาสนา, กระทรวงวัฒนธรรม (2554) ได้จัดทำหนังสือแนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โดยมีสาระสำคัญว่าด้วยบทบาทของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในสังคมไทย การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และมาตรฐานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลและฐานคิดในการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2545) ได้เรียบเรียงและเผยแพร่หนังสือเรื่อง “ธรรมนุญชีวิต” นับตั้งแต่ พ.ศ.2519 และได้มีการปรับปรุงและจัดพิมพ์เผยแพร่มาต่อเนื่องถึงปัจจุบัน มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรมในส่วนที่เป็นจริยธรรมมาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม แบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาค 1 วินัยชาวพุทธ หมวด 1 ว่าด้วยเรื่อง การวางฐานชีวิตให้มั่น หมวด 2 ว่าด้วยเรื่อง การนำชีวิตให้ถึงจุดหมาย และภาค 2 ธรรมนุญชีวิต หมวดนำว่าด้วยเรื่อง คนกับความเป็นคน หมวด 1 ว่าด้วยเรื่อง คนกับสังคม หมวด 2 ว่าด้วยเรื่อง คนกับชีวิต หมวด 3 ว่าด้วยเรื่อง คนกับคน และหมวด 4 ว่าด้วยเรื่อง คนกับมรรคา ในงานวิจัยนี้ได้นำหลักธรรมในภาควินัยชาวพุทธมาตรวจพฤติกรรมการของเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องอบายมุข และในภาคธรรมนุญชีวิต ได้นำหลักศีล 5 หลักสุจริต 3 มาเป็นกรอบแนวคิดในการตรวจสอบพฤติกรรมการทางจริยธรรมของเยาวชน จากนั้นได้นำหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ซึ่งอยู่ในหมวด 4 ว่าด้วยเรื่อง คนกับมรรคา มาเป็นหลักในการประยุกต์ใช้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน

สมสุขนินธิอุทัย (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทยผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธศึกษาความหมายพฤติกรรมเยาวชนตามแนวพุทธตามการกระทำสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนอันเป็นผลมาจากการบงการของตัณหาที่มีเป้าหมายของการพัฒนาเยาวชนมี 3 ชั้นคือ 1)เป้าหมายในปัจจุบัน 2) เป้าหมายในอนาคต 3) เป้าหมายขั้นสูงสุดจุดเริ่มต้นของการพัฒนาของเยาวชนตามแนวพุทธคือสัมมาทิฐิการ

ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนตามแนวพุทธโดยใช้หลักไตรสิกขาสถาบันทางสังคมเป็นโปรโตโฆสช่วยส่งเสริมการพัฒนาแนวพุทธให้แก่เยาวชนสำหรับการพัฒนาเยาวชนในสังคมไทยศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนที่สามารถวัดได้ เป้าหมายของการพัฒนาเยาวชนครอบคลุม 4 ด้านคือ 1) ไม่เบียดเบียนตนเอง 2) ไม่เบียดเบียนผู้อื่น 3) รับผิดชอบต่อหน้าที่ และ 4) พัฒนาตนเองและช่วยพัฒนาผู้อื่นและสังคมสาเหตุของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เกิดจากสาเหตุทางครอบครัวเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเยาวชนคือการมีทัศนคติที่ดีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เยาวชนกระทำพฤติกรรมนั้นการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนได้แก่การพัฒนาวินัยในตนการพัฒนาปรีชาเชิงอารมณ์การพัฒนาความสามารถในการคิดบทบาทของสถาบันทางสังคมมีส่วน ในการอบรมสั่งสอนขัดเกลาและเป็นแบบอย่างให้แก่เยาวชน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของเยาวชน กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์และหาแนวทางในการพัฒนาได้เป็นอย่างดี และยังสามารถเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าบ้าน วัดและโรงเรียนในฐานะเป็นสถาบันทางสังคมมีส่วนสำคัญในการอบรมสั่งสอน ขัดเกลาและเป็นแบบอย่างให้เยาวชนได้แน่นอน

สุพรรณิ ไชยอำพร (2550: คำนำ) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมของ 2 ชุมชนที่อยู่ต่างภาคกัน มีกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมที่เหมือนกันทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน ภายใต้เงื่อนไขที่สำคัญคือ การเสริมสร้างแรงจูงใจและความตระหนัก แล้วจึงมีการปลูกฝังโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยนำคุณธรรมมาเป็นประเด็นสำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการวิจัยนี้ เป็นภาพสะท้อนในแง่ของการพัฒนาชุมชนซึ่งนำคุณธรรมมาเป็นประเด็นสำคัญและมีการเสริมสร้างแรงจูงใจและความตระหนัก ซึ่งในงานวิจัยนี้ ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน ซึ่งมีความจำเป็นต้องสร้างความตระหนักร่วมกันของชุมชนด้วย

วราวรรณ ฐาปนธรรมชัย และกมลพร สอนศรี (2556: 100-107) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลมีการจัดประชุมบุคลากรและประชุมสหภาพประจำทุกเดือนแต่บุคลากรในเทศบาลส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับทางราชการในขณะที่ยังมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่ออยู่ในระดับมากและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงานพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถติดตามประเมินการทำงานของเทศบาลได้จากการศึกษาพบกลยุทธ์ใน 4 ประเด็นได้แก่ 1) กลยุทธ์การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน 3) กลยุทธ์การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ และ 4) กลยุทธ์การสร้างจิตสำนึกการให้บริการเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนผลของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนโพรงมะเดื่อ โดยนำมาประยุกต์กับการมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาเยาวชน ซึ่งเป็นที่คาดหวังได้ว่า ในชุมชนนี้มีพลังการมีส่วนร่วมเป็นทุนเดิมที่ดีอยู่ จึงน่าจะสามารถนำกระบวนการการมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนาเยาวชนตามแนวทางที่ทางศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อกำลังดำเนินการอยู่ได้เป็นอย่างดี แต่จะเห็นประเด็นที่ควรเสริมในชุมชนหากมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินการทำงานของศูนย์ฯ ในด้านการพัฒนาจริยธรรมเยาวชนนั่นเอง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมีระเบียบขั้นตอน ดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ปีการศึกษา 2556 จำนวน 89 คน (แบ่งตามระดับชั้นธรรมศึกษาที่เรียน คือ ชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก) ผู้สอน ได้แก่ พระภิกษุ จำนวน 4 รูป และครูอาสา จำนวน 3 คน ผู้สนับสนุน ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นคณะทำงานโครงการพัฒนาจิตวิทย์วิจัยเพื่อพัฒนาศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 15 คน รวม รวมจำนวน 117 รูป/คน

อย่าง ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัว (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากประชากรที่เห็นว่าสามารถเป็นตัวแทนของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ จำนวน 15 คน จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้เรียน จำนวน 6 คน 2) ผู้สอน จำนวน 3 รูป/คน 3) ผู้สนับสนุน จำนวน 3 คน และ 4) คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 3 คน รวมจำนวน 15 รูป/คน

4.2 เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท ดังนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแนวทางที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบตามความมุ่งหมายของการวิจัย
- 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งใช้บันทึกผลการสนทนาในแต่ละครั้งตามรายประเด็น

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีการเก็บข้อมูล 2 ส่วน คือ 1) การเก็บข้อมูลภาคเอกสาร (Review Data) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยและเป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ผลการวิจัย 2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม(Field Data) สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยการใช้แบบ (Structured Interview) ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน คนโดยการจดบันทึก และบันทึกเสียงเพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ รวมทั้งการใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม(Focus Group) ในแต่ละครั้งด้วย

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีวิเคราะห์ 2 ส่วน ได้แก่

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้กับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคเอกสาร
 2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปโดยนำข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามซึ่งเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อให้ได้สมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) จากนั้นจึงนำไปพิสูจน์เพื่อทำการยืนยันข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อโดยตรงอีกครั้งแล้วจึงหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป
- เมื่อได้ข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนแล้ว จึงนำไปสรุปผลและอภิปรายผลร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในท้องถิ่นโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด และโรงเรียน ตามแนวทางของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อต่อไป

5. ผลการวิจัย

จากการวิจัยปรากฏผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาปัญหาความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อพบว่าปัญหาความประพฤติดังกล่าวที่ขัดกับหลักคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนมีหลายประการ โดยปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นพ้องกัน 10 ลำดับปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ มีอยู่ 3 ปัญหา ได้แก่ ปัญหาติดเกมส์และสื่อออนไลน์ ปัญหาชู้สาวและปัญหายาเสพติด นอกจากนี้ได้มีการนำประเด็นปัญหาจากการสัมภาษณ์มาจัดกลุ่มสนทนาต่อ ซึ่งได้มีการจัดลำดับปัญหาที่สำคัญอีก 7 ประการ ได้แก่ 1) ไม่มีระเบียบวินัย 2) ไม่มีความรับผิดชอบ 3) สมาธิสั้น 4) ขาดสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ 5) ขาดจิตสาธารณะ 6) ขาดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และ 7) พุดจาหยาบค้าย

5.2 ผลการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อพบว่า หลักพุทธธรรมที่ครอบคลุมสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมของเยาวชนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อมากที่สุด สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ด้านธรรมะของศูนย์ฯ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนในศูนย์ฯ ได้อย่างชัดเจน ได้แก่ หลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ประการ ซึ่งจากการจัดกลุ่มสนทนาโดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ กลุ่มผู้สอนและคณาจารย์จาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา พบว่า หลักบุญกิริยาวัตถุ 10 เป็นหลักธรรมในหลักสูตรการสอนธรรมะของเยาวชนในศูนย์ฯ และสามารถวิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นรายละเอียดในเชิงประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนได้หลายประการ ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10

ที่	หลักบุญกิริยาวัตถุ	ตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรม/คุณลักษณะที่พึงประสงค์
1	การให้ (ทานมัย)	การให้สิ่งของ,ค่าปรึกษา/ให้ธรรมะหรือให้คำแนะนำ, การให้อภัยผู้อื่น คุณลักษณะ= รู้จักให้
2	การมีวินัย (ศีลมัย)	การรักษาศีล, ปฏิบัติตามระเบียบวินัยสังคม, ไม่เบียดเบียนผู้อื่น, ไม่มั่วสุมอบายมุข คุณลักษณะ= มีวินัย
3	การพัฒนาจิต (ภาวนามัย)	การฝึกอบรมจิตใจให้สงบและมีปัญญา, สวดมนต์, ทำสมาธิ ,เจริญวิปัสสนา, แผ่เมตตา คุณลักษณะ= ใจสะอาด
4	การประพฤติอ่อนน้อม (อปจายนมัย)	การมีสัมมาคารวะ, กิริยาสุภาพ,อ่อนน้อมถ่อมตน,มีมารยาทความเป็นไทย, จงรักภักดี, กตัญญูกตเวทิตี คุณลักษณะ= มารยาทงาม
5	การบำเพ็ญประโยชน์ (ไวยวัจจมัย)	การช่วยขนขวายรับใช้, ให้บริการผู้อื่น, จิตอาสา,บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม คุณลักษณะ= มีความเอื้อเฟื้อ
6	การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการทำความดี (ปัตติทานมัย)	การยกความดีที่ทำเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นหรือส่วนรวม, เปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วมทำความดี, การอุทิศส่วนบุญเพื่อผู้อื่น คุณลักษณะ= เผื่อแผ่ผลบุญ
7	การพลอยยินดีในการทำความดีของผู้อื่น (อนุโมทนา มัย)	การร่วมแสดงความยินดี/ยกย่องเมื่อผู้อื่นทำความดีทุกรูปแบบตามสมควร, ไม่อิจฉาริษยา, ยินดีด้วย คุณลักษณะ= สนับสนุนความดี
8	การศึกษาความรู้ที่ดีงาม (ธัมมัสสวนมัย)	การฟังธรรม, การศึกษาธรรมะในรูปแบบต่าง ๆ, การรับรู้สิ่งที่ไม่เป็นโทษ, การเรียนวิชาความรู้เพื่อชีวิตที่ดีงาม คุณลักษณะ= ใฝ่รู้สิ่งไม่มีโทษ
9	การสอนหรือถ่ายทอดความรู้ที่ดีงาม (ธัมมเทศนามัย)	การเผยแผ่สิ่งที่ดี, บอกกล่าว สอน อธิบาย ถ่ายทอดความรู้ที่ดีงาม เช่น ธรรมะหรือหลักคุณธรรมต่าง ๆ ความรู้ที่ไม่เป็นโทษ เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น คุณลักษณะ= ชื่นนำคุณประโยชน์
10	การทำความเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง (ทิฏฐุชุกัมม)	การมีหลักธรรมประจำใจ, มีความคิดเห็นที่สร้างสรรค์สันติสุข, รู้จักมองสิ่งทั้งหลายอย่างมีหลักการและสอดคล้องกับความเป็นจริง, ดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการที่ดีงาม, เชื่อในกฎแห่งกรรม คุณลักษณะ = เชื่อกฎแห่งกรรม

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อมี 10 ประการ ตามหลักบุญกิริยาวัตถุ10 ได้แก่ รู้จักให้ มีวินัย ใจสะอาด มารยาทงาม มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ผลบุญ สนับสนุนความดี ใฝ่รู้สิ่งไม่มีโทษ ชื่นนำคุณประโยชน์และเชื่อกฎแห่งกรรม

5.3 แนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อโดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน พบว่า ควรมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่

5.3.1 ขั้นสอนความรู้ คือ การสอนหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ให้เป็นที่เข้าใจทั้งโดยหลักการและหลักประยุกต์พร้อมตัวอย่างพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการอบรมในที่ประชุมอยู่สม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นอันเดียวกัน และจัดทำคู่มือหลักคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ครูประจำชั้นของนักเรียนที่โรงเรียนและผู้ปกครองได้รับรู้ด้วย

5.3.2 ขั้นสร้างนิสัย คือ การจัดกิจกรรมบุญชื้อบุญ โดยจัดทำสมุดบุญชื้อบุญในลักษณะบันทึกความดีรายสัปดาห์ เพื่อให้นักเรียนจดบันทึกพฤติกรรมจรรยาธรรมที่ตนได้กระทำ โดยมีการลงวันที่และมีการลงนามรับรองโดยผู้ปกครองที่บ้านและครูที่โรงเรียน จากนั้นให้นำมาส่งที่วัดเพื่อให้พระอาจารย์ประทับตราบุญให้เป็นคะแนน โดยความดีแต่ละรายการและแต่ละครั้งนับเป็น 1 คะแนน และคูณด้วยค่าน้ำหนักจากหลักเกณฑ์ประโยชน์ 3 ประการ คือ ประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่น และประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งมีตัวคูณเป็น 1, 2, 3 ตามลำดับ มีการลงคะแนนความดีเป็นรายสัปดาห์อย่างต่อเนื่อง

5.3.3 ขั้นเสริมความมั่นใจ คือ การประเมินผลคะแนนและพิจารณาประกาศยกย่องเป็นรายสัปดาห์ มีการมอบรางวัลเป็นรายเดือนและมีการจัดกิจกรรมมอบเกียรติบัตรและรางวัลสำหรับผู้ที่มีคะแนนความดีสูงสุดเป็นรายภาคการศึกษา ทั้งนี้ ให้มีการมอบเกียรติบัตรยกย่องและรางวัลให้แก่ผู้ปกครองและครูประจำชั้น/อาจารย์ที่ปรึกษาด้วย

5.3.4 ขั้นสะท้อนผล คือ การประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมเป็นรายภาคการศึกษา จากนั้นจึงนำผลไปวิเคราะห์เพื่อนำเสนอแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

6. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

6.1 ปัญหาความประพฤติของเยาวชนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ 10 อันดับ ได้แก่ 1) ติดเกมส์และสื่อออนไลน์ 2) ซู้สาว 3) ยาเสพติด 4) ไม่มีระเบียบวินัย 5) ไม่มีความรับผิดชอบ 6) สมาธิสั้น 7) ไม่มีสัมมาคารวะ 8) ขาดจิตสาธารณะ 9) ขาดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และ 10) พุดจาหยาบคาย

6.2 หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อได้แก่ หลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ซึ่งสามารถประยุกต์เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 10 ประการ ได้แก่ รู้จักให้ มีวินัย ใจสะอาด มารยาทงาม มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่ผลบุญ สนับสนุนความดี ใฝ่รู้สิ่งไม่มีโทษ ชำนาญคุณประโยชน์ และเชื่องกฏแห่งกรรม

6.3 แนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อ โดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน ได้แก่ การสอนหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 แก่นักเรียน และเผยแผ่ความรู้ไปสู่ผู้ปกครองที่บ้านและครูที่โรงเรียน การจัดกิจกรรมบุญชื้อบุญ โดยผู้ปกครอง ครูและพระอาจารย์ร่วมลงนามรับรองความดี การประเมินผลและสรุปผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 จากผลการวิจัยที่พบปัญหาความประพฤติของเยาวชน 10 อันดับนั้น สะท้อนให้เห็นสภาพความเสื่อมทรามทางสังคมที่หล่อหลอมให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่ผิดหลักคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนควรเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา ซึ่งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ย่อมเป็นทางออกหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่สอดคล้องกับกรมการศาสนา (2545:4) ที่ได้กล่าวถึงคุณค่าของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ไว้ว่า ช่วยแก้ปัญหาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการค้นพบตัวเลขของปัญหาเยาวชนไทยในขณะนี้เกิดวิกฤตคุณธรรมจริยธรรมอย่างมาก และนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น สร้างความยุ่งยากให้แก่สังคมไทย หากไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยาทันที ปัญหาดังกล่าวจะลุกลามขยายไปสู่เยาวชนในวงกว้างจนยากที่จะแก้ไขได้ในอนาคต กรมการศาสนาจึงสนับสนุนให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีศักยภาพใช้หลักธรรมเยียวยาจิตใจของเยาวชน แก้ปัญหาด้านคุณธรรมของเยาวชนและประชาชนในชุมชนที่สัมผัสได้และสามารถประเมินผลที่เป็นรูปธรรมได้ และสอดคล้องกับสมุชชินิธิอุทัย) 2555: บทคัดย่อ (ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทยซึ่งผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าสถาบันทางสังคมเป็นปรโตโมสะช่วยส่งเสริมการพัฒนาแนวพุทธให้แก่เยาวชน...สาเหตุของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เกิดจากสาเหตุทางครอบครัว เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเยาวชนคือการมีทัศนคติที่ดีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์

7.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ประการ สามารถประยุกต์ใช้เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อได้นั้น สอดคล้องกับพระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต) (2545: 70) ที่กล่าวว่า คนใกล้ชิดศาสนาที่เรียกว่าอุบาสกอุบาสิกาหรือพุทธศาสนิกชนมีหลักปฏิบัติที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตนกับพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง คือ กระทำบุญ คือ การทำความดีด้วยวิธีการต่าง ๆ

ที่เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ 3 อย่าง (ทาน ศีล ภาวนา) และควรเจาะจงทำบุญบางอย่างที่เป็นส่วนรายละเอียดเพิ่มเติมขึ้นอีก 7 ข้อ รวมเป็น 10 อย่าง (ตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10)

7.3 จากผลการวิจัยที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโพรงมะเดื่อโดยการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน ได้แก่ การสอนหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 แก่นักเรียน และเผยแพร่ความรู้ไปสู่ผู้ปกครองที่บ้านและครูที่โรงเรียน การจัดกิจกรรมบุญชื่บุญ โดยผู้ปกครอง ครูและพระอาจารย์ร่วมลงนามรับรองความดี การประเมินผลและสรุปผลนั้น เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบ้าน วัดและโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิด “บวร” ซึ่งจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สะท้อนความเป็นไปได้ว่าแนวทางที่จะดำเนินการนั้นน่าจะได้รับความร่วมมือจากบ้านและโรงเรียน เพราะประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมมากดังที่รวบรวม ฐานประจักษ์และกมลพร สอนศรี (2556: 100-107) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยบางส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่ออยู่ในระดับมากและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

8.1.1 ควรมีการจัดทำคู่มือแนวทางกิจกรรมบุญชื่บุญให้ชัดเจนเพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้ปกครอง ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่เป็นเอกภาพ

8.1.2 ควรมีการจัดทำป้ายคุณลักษณะที่พึงประสงค์วิถึบุญในอาคารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เพื่อเป็นเครื่องย้ำเตือนให้นักเรียนจดจำได้ง่ายขึ้น

8.1.3 ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมบุญชื่บุญให้ชัดเจนเพื่อร่วมดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างมีระบบ และควรใช้เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์มาใช้ในการบันทึกข้อมูลการทำความดีของนักเรียนด้วย

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสำรวจความพึงพอใจของเยาวชนที่มีต่อกิจกรรมบุญชื่บุญ

8.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนโดยกิจกรรมบุญชื่บุญ

9. เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา.(2557). ความสำคัญของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์. ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2557 จาก http://www.dra.go.th/dra_learn/main.php?filename=index_01

-----.(2554). แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ปีงบประมาณ 2554. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต).(2545). ธรรมบุญชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก.

รวบรวม ฐานประจักษ์และกมลพร สอนศรี. (2556). กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.

สมสุข นิธิอุทัย (2555). การพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.